

HASTANE PERSONELİNDE HBsAg İNSİDANSI*

Dr. Sait Kapıcıoğlu**, Dr. Emin Dinççağ***.

Key words : HBsAg
Anahtar terimler : HBsAg

Giriş

Hepatitis B surface antijeninin (HBsAg) sağlık personelinde normal topluma göre 3-6 kat daha yüksek oranda gözlendiğine dair çalışmalar mevcuttur^{4,5}. Nitekim batı toplumlarında normal kişilerde HBsAg pozitifliği % 0,3 iken bu oran hastane personelinde 4 misli artarak % 1,3 gibi rakamlara ulaştığı gözlenmiştir⁶.

Bu oranların Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi hastanesi personelinde ne sıklıkta olduğunu tesbit etmek, bunun sonucunda hijyenik şartların ne durumda olduğunu yorumlamak ve enfeksiyon zincirinin kırılmasında alınacak tedbirleri saptamak amacıyla bu çalışma planlanmıştır.

Materyal ve Metod

Çalışma Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim dalında yapıldı. Araştırmaya hastanede çalışan doktor, hemşire, hasta-bakıcı ve teknisyenler katıldı. Kontrol grubu olarak tıp fakültesi poliklinik-

-
- * Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Çalışmalarından.
** Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Doçenti.
*** Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi.

lerine sağlık raporu almak için başvuran gönüllülerden 50 kişi alındı. Araştırmaya personel olarak 187 kişi katıldı. Tüm vakalardan disposable enjektör ile 2 cc kan alındı. Vakaların hepsi fizik muayeneden geçirildi, öykü için anket uygulandı. Alınan kanlar aynı gün pasif hemaglutinasyon yöntemi ile HBsAg yönünden araştırıldı. Hataları en aza indirmek amacı ile HBsAg ikişer kez çalışıldı. Yapılan gruplar arası istatistiksel incelemeler t testi ile yapıldı³.

Bulgular

Çalışmaya katılan sağlık personelinin mesleklere göre dağılımı ve HbsAg pozitifliği oranı Tablo I'de gösterilmiştir. Buna göre çalışmaya 16 doktor (% 8.55), 43 hemşire (% 13.95), 128 hastabakıcı ve teknisyen olmak üzere 187 kişi katıldı. Çalışmaya katılan doktorlarda HBsAg pozitifliği 1 vakada (% 6.3), hemşirelerde 6 vakada (% 13.9), hastabakıcı ve teknisyenlerde 7 vakada (% 5.5) tesbit edildi. HBsAg pozitifliği kontrol grubunda 2 kişide % 4 olarak gözlendi. Hemşirelerde portörlük oranının yüksekliliği diğer gruplara göre 2 kat fazla idi (Tablo I-III).

TABLO I

Sağlık Personelinin Mesleklerine Göre Dağılımı

MESLEK	NO	HBsAg+	%
DOKTOR	16	1	6,3
HEMŞİRE	43	6	13,9
HASTABAKICI	128	7	5,5
TOPLAM	187	14	7,5

TABLO II

**Sağlık Personeli İle Kontrol
Grubunun Karşılaştırılması**

ÇALIŞMAYA KATILAN	NO	HBsAg+	%
SAĞLIK PERSONELİ	187	14	7,5
KONTROL	50	2	4,0
TOPLAM	237	16	6,8

TABLO III

**HBsAg+ Sağlık Personelinin
Cinsiyetlerine Göre Dağılımı**

CİNSİ	NO	%
ERKEK	8	57,2
KADIN	6	42,8
TOPLAM	14	100,0

Tartışma

Hastane personelinde HBsAg taşıyıcılık oranının yüksek olarak tesbit edilmesinden sonra bu gibi kuruluşlarda enfeksiyon zincirinin kırılması için önlemler alınmasının gerektiği bir gerçektir.

Batı ülkelerinde HBsAg portörlüğü normal toplumlarda % 0,3 iken, hastane personelinde % 1,3, hemşirelerde ise % 4,3 olduğu rapor edilmiştir⁶. Memleketimizde ise Ege Bölgesi'nde normal toplumda % 3,6 olduğu gözlenmiştir. Keza Ege Tıp Fakültesi Hastaneleri'nde yapılan incelemelerde bu oranların hemşire ve doktorlarda % 2, laboratuvar personeli'nde ise % 4 olduğu tesbit edilmiştir⁷.

Çalışmamızdaki sonuçlar ise literatür bilgilerine göre daha yüksek bulunmuştur. Nitekim HBsAg pozitifliği kontrol grubunda % 4, doktorlarda % 6,3 hastabakıcı ve teknisyenlerde % 5,5 hemşirelerde ise % 13,9 olarak gözlenmiştir. Bu sonuçlar ışığında hastane personelinde özellikle hemşirelerde normal topluma göre yüksek oranda HBsAg taşıyıcılığı dikkati çekmektedir.

Söz konusu çalışmanın radioimmunoassay gibi daha hassas yöntemlerle yapılması koşulunda oranların daha da artacağı düşünülmektedir. HBsAg taşıyıcılığının batı ülkelerinde memleketimize göre daha düşük insidansla gözlenmesi bu ülkelerdeki genel hijyenik tedbirlerin iyiliğine ve enfeksiyon zincirinin kırılmış olmasına atfedilebilir.

Sonuç olarak hastane personelinde HBsAg insidansının normal topluma göre yüksek bulunması nedeniyle bulaştırma zincirinin düzeltilmesi için gerekli tedbirlerin alınması gerçeği ortaya çıkmaktadır.

Özet

Hepatitis B surface antijeni (HBsAg) taşıyıcılığının hastane personelinde yüksek olduğu bilinmektedir¹⁻⁴. Bu oranların Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi hastanesi personelinde ne oranda olduğu araştırıldı. Çalışma adı geçen üniversitenin İç Hastalıkları anabilim dalında uygulandı. Araştırmaya 16 doktor, 43 hemşire, 128 hastabakıcı ve teknisyen olmak üzere 187 kişi katıldı. Kontrol grubu olarak tıp fakültesi hastanesi polikliniklerine sağlık raporu almak üzere başvuran 50 gönüllü kişi alındı. Tüm vakaların disposable enjektör ile 2 cc. kanı alındı, kanlar aynı gün pasif hemaglutinasyon yöntemi ile HBsAg yönünden araştırıldı. Her hasta fizik muayeneden geçirildi ve anket uygulandı.

Doktorlarda HBsAg pozitifliği 1 vakada (% 6.30), hemşirelerde 6 vakada (% 13.9), hastabakıcı ve teknisyenlerde 7 vakada (% 5.5) olarak tesbit edildi. HBsAg pozitifliği kontrol grubunda 2 kişide % 4 olarak gözlemlendi. Arada istatistiki olarak fark tesbit edilemedi ($P > 005$).

SUMMARY

HBsAg incidence in hospital staff

It is well known that, in hospital staff there is a high incidence of Hepatitis B surface antigen carriers. We tried to find out the incidence

of HBsAg positivity in Ondokuz Mayıs University Medical Faculty staff. The experiment is carried out in the Department of Internal Medicine of the Faculty. 187 people are examined, 16 of which are Medical doctors, 43 nurses and 128 technicians and other laborers. 50 healthy subjects referred to our hospital for check-up were taken as control group. 2 cc of whole blood was taken from each using disposable injectors and HBsAg was determined the same day using passive hemagglutination method.

The HBsAg positiveness is found in 1 of the medical doctors (6.3 %), 6 of the nurses (13.9 %), 7 of the other staff (5.5 %). In 2 of the control group HBsAg was positive (4 %). No statistically important difference is found between the experiment and the control group ($P > 0.05$).

KAYNAKLAR

1. Nielsen, J.O., Nielsen, M.H., Elling, P. Differential distribution of Australia antigen associated particles in patients with liver disease and normal carriers *N. Eng. J. Med.* 288 (8), 484-487, 1973.
2. Serter, F., Serter, D. *Klinik Viroloji*. İzmir : Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, 1980, 444 s.
3. Kutsal, A., Muluk, Z. *Temel İstatistik*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 1972.
4. Sungur, C.A., Sezer, R.E. Sağlık personelinde viral hepatit araştırması, *Ank. Üniv. Tıp. Fak. Mec. Supl.* 30, 116, 1977.
5. Pillot, J., Cheput, J.C. L'Incidence de l'hépatik virale B en milieu hospitalier, *La Nouv. Presse Med.* 11, 2014, 1982.
6. Sherman, F. *Diseases of Gastrointestinal Tract and Liver*, 1980, 480 s.
7. Özgüven, Ö., Sebik, S. Sağlık personelinde HB yüzey antijen sıklığı, *Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 22 (3) 1983.